

Hongria: la transició silenciosa

Amb les eleccions legislatives lliures del 25 de març, Hongria arriba al punt àlgid de la transició democràtica que va començar no fa encara dos anys amb la destitució del vell líder comunista Janos Kadar

El procés reformista hongarès ha estat gradual, silencios i, de vegades, fins i tot *avorrit*. Sobretot si se'l compara amb els esclats democràtics de la RDA, de Txecoslovàquia i de Romania. Al llarg d'aquest últim any i mig, doncs, Hongria s'ha anat reconvertint gairebé sense sotragades. Els dos grans episodis que van provocar que la gent sortís al carrer —la rehabilitació d'Imre Nagy, el 16 de juny passat, i la commemoració de la insurrecció de 1956, el 23 d'octubre— van tenir més un caire de reafirmació nacional, de litúrgia històrica, que no de pressió contra el poder.

I és que la transició a Hongria és el producte d'un pacte, fet als despatxos, entre el sector del règim comunista disposat a modernitzar el país, per continuar governant-lo, i el d'una oposició incapaç d'imposar-se com a recanvi d'una manera contundent.

A l'ombra d'aquest parai-gua de consens, el Partit Socialista Obrer d'Hongria —l'antic partit comunista— va tenir temps per fer tranquil·lament el seu gir socialdemòcrata i convertir-se en Partit Socialista. Fins i tot els va quedar temps als nous socialistes hongaresos —Imre Poszgay, Rezso Nyers, Miklos Nemeth— per *ajudar* a crear una oposició de centredreta amb la qual es pogués pactar una futura coalició governamental: Fòrum Democràtic de Jozsef Antall i Lajos Für —a mig camí de la democràcia cristiana i del nacionalisme populista— n'és l'expressió. Un partit amb implantació al medi rural i

Parlament hongarès.

partidari —com els socialistes ex-comunistes— d'introduir l'economia de mercat i de fer les privatitzacions a poc a poc. Sense caure en precipitacions que podrien provocar esclats de malestar social.

Però el disseny d'aquesta futura coalició governamental de centre-esquerra que es donava per feta i beneïda fa sis mesos va començar a trontollar quan el Parlament es va veure obligat a convocar un referèndum impulsat per l'Aliança dels Demòcrates Lliures. Aquest partit, de tendència liberal progressista, fortament anticomunista i aglutinador de quadres intel·lectuals i tècnics ben preparats, va tenir la pacièn-

cia de recollir més de 100.000 firmes perquè se sotmetés a referèndum la convocatòria de les eleccions presidencials que estaven previstes per abans de les legislatives. I el 26 de novembre la majoria del hongaresos van votar contra el projecte governamental, darrere del qual hi havia la gran jugada del nou Partit Socialista: aprofitar la popularitat conjuntural d'Imre Poszgay, l'artífex de la reforma, per fer-lo arribar a la presidència de la República que tenia forts poders executius. Amb Poszgay convertit en Mitterrand a l'hongaresa, els ex-comunistes s'asseguraven la continuïtat com a partit hegemonià.

El fracàs del Partit Socialista va arrossegar també el Fòrum Democràtic, que havia cridat a l'abstenció, per invalidar el referèndum per falta de participació i afavorir així el disseny de transició fet des del govern.

Des del 26 de novembre l'Aliança dels Demòcrates Lliures —que encapçala el fill de Laszlo Rajk, ministre comunista executat el 1949 per ordre de Stalin— ha pogut guanyar el temps que no li va donar el poder per organitzar-se bé. I ha aconseguit els seus propòsits: segons les últimes enquestes aquest grup més que cap altre partidari de les privatitzacions i el mercat lliure, té una tendència de vot que sobrepasa el 20 per 100. Fa sis mesos no arribava al 6 per 100. Paral·lelament el Partit Socialista ha vist com baixava la seva popularitat: del 20 per 100 d'octubre al 8 per 100 de fa uns dies, segons un sondeig de Gallup. El Fòrum Democràtic, per la seva banda, es manté amb un 22 per 100 amb tendència a la baixa i el Partit dels Petits Propietaris —un dels històrics d'Hongria— s'ha anat recuperant i se li atribueix un 17 per 100.

Tenint en compte que el Partit Socialdemòcrata —també històric— té una tendència que no arriba al 4 per 100, es perfila a Hongria un govern de coalició de centre-dreta amb els liberals i el Fòrum com a protagonistes. Els vents democràtics que es va endur Kadar, s'estan emportant també els seus successors. I amb el mateix silenci.

Llibert Ferri.